aneb v konání úředního dozoru na veřejné knihy a rejstříky, dále při usneseních upravujících osobní poměry rodinné, na př. při nařízeném vydání dítěte. Nedostatečnými svou účinností objeví se prostředky ex. ř. jen málokdy, poněvadž předměty většiny nároků nesp. ř. upravovaných lze pojmouti za nezastupitelná plnění. V konkretním případě bude ex. ř. použito jen tenkráte, když bude podán formální návrh exekuční, ovšem pak výlučně; není však závady, aby soud ustanovil z moci úřadu opatrovníka, který zastane úlohu vymáhajícího věřitele. Zásada, že usnesení lze ihned vykonati, doznává v nesp. ř. četných výjimek na základě výslovného zákonného předpisu, odkládajícím účinkem rekursu před zahájením exekuce podaného, aneb přímým rozkazem soudcovým. Pokládá-li soud po podání rekursu zabezpečení účastníků za nutné, nelze použiti prozatímných opatření ex. ř., ovšem však exekuce k zajištění vzhledem k pohledávce peněžní. Ačkoliv ex. ř. usnadnil provedení usnesení v nesp. ř. vydaných, slušelo by při očekávané reformě zásadám jeho dopřáti ještě více místa a odstraniti odkládající účinek podaného rekursu.

*C. Putz* (Not. č. 11.—13.) podal zprávu o dějinách uherského notářství, vydaných *M. šl. Erdujhelyim.*[24]) *Reich* (Not. č. 52.) pak srovnání zákonodárství bavorského a rakouského o notářství. Četné byly opět stesky na obmezování činnosti notářů co soudních komisařů a vůbec na nepřízeň správy justiční (Not. 1., 16., 23., 36., 51.), rovněž na přibývání officiosního postupování soudů ve věcech tabulárních (Not. č. 9., 14., 20., 25.). **§ 4. not. ř.** viz čl. XVII. ex. ř. **§ 50.** *Niemczewski* (Not. č. 26.) poukazuje k tomu, že supervidimace prvopisu notářského spisu, jenž byl předložen soudu, přísluší pouze tomuto, nikoli notářské komoře, poněvadž stvrzením tímto má se prokázati, kam prvopis byl odevzdán, nikoli snad věrohodnost vidimátu zvýšiti. **§ 55.** *C. F. Rietsch* (Not. č. 7. 8.) stěžuje si na zatemnění, jehož doznala zásada volného zjištění totožnosti přijatá v německém zákoně o dobrovolné pravomoci soudní, v protivě k formálnímu důkazu našeho not. ř., ustanoveními § 176. cit. z.

Bylo-li v úvodu tohoto přehledu poukázáno k značnému úbytku množství, jejž jeví literatura našeho odboru v r. 1902, bylo by přece nespravedlivým zamlčeti, že i toto období vykazuje mnoho příspěvků, jež platně přispěly k řešení velkého úkolu, jakýmž dosud jest všestranné monografické probádání rakouského práva procesního. *Dr. Ludvík Popel.*

*Slovenski pravnik 1902. Henrik Sturm*, O načelu pravnomočnosti zvršilnega oziroma rubežnoga dovolila, na katerem sloni pristop, in načelu jednotnosti postopanja v slučaju pristopa; práce dotýkající se §§ 139. a 167. ex. ř. a jednající o zásadě pravomoci exekučního resp. zájemního povolení, o které se opírá přístup, a o zásadě jednotnosti řízení v případě přístupu. — Dr. *Fr. Mohorič*, K uporabi §a 74. odst 2. zvrš. reda (výklad a užití § 74. odst. 2. ex. ř.). — *V.* pojednává o poměru zákona z 25. května 1883 proti maření exekuce a nového ex. řádu v článku: Zakon zoper obrezuspešenje prisilnih izvršil in novi izvršilni red. — Dr. *Mohorič*, Ali so stroški za vknjižbo prisilne

[24]) Geschichte des öffentl. Notariates und der loca credibilia in Ungarn, Budapest 1899.

zastane pravice in prosebno za zaznambo izvršljivosti potrebni (§ 74. odst. 1., 88., 89. izvrš. r.). K otázce této, jsou-li totiž nutny útraty za ex. vklad práva zástavního a zvláště za poznámku vykonatelnosti, odpovídá autor kladně. *Dr. Čk.*

---

## Ústavní a správní právo.

*Marcuse: Die Verfassung des König. Serbien v. 6. Apr. 1901.* Berlin, 1902. S. 42.

Ústavního života v Srbsku až do r. 1835 nebylo. Dne 2. ún. 1835 svolána byla první národní skupština do Kragujevce a tomuto národnímu shromáždění předložil první kníže Miloš návrh ústavy; po jejím přijetí složil kníže Miloš první přísahu na ústavu. Ústava spokojovala se se státní radou, jejíž kompetence rovnala se činnosti státního ministerstva a zavedla dále kabinetní radu; neobmezená práva knížecí byla ústavou touto málo dotčena. Za tři léta na to byla však již tato ústava zrušena a nahrazena novou, kteráž zavedla značnější obmezení knížecí moci a některé ústavní záruky všeobecných práv občanských. Po zavraždění knížete Michala (1867) předložil prozatímní regent (pozdější kníže) Milan Obrenović národnímu shromáždění novou ústavu, kteráž r. 1869 byla přijata a kteráž zavedla pravidelné zasedání skupštiny. Dle této ústavy byly dvě třetiny členů skupštiny voleny, třetinu pak jmenoval kníže. Teprve r. 1888 byla ústava z r. 1860 zmodernisována dle zásad jiných ústav, avšak již r. 1895 zastavil král Alexander z vlastní moci platnost této moderní ústavy z r. 1888 a zavedl opět v oktroyovanou platnost ústavu z r. 1869. Konečně 6. dub. 1901 odstraněna byla ústava z r. 1869 podruhé a nahrazena novou ústavou, kteráž poprvé zavedla soustavu dvou komor, zřídivši trvalou instituci senátu. Tato poslední ústava byla sice králem Alexandrem opět zastavena, ale jen potud, aby mohla býti rozpuštěna skupština a vypsány nové volby; hned potom uvedena táž ústava králem samým v oktroyovanou platnost, tak že při státním převratu právně platila ústava z 1901.

Poslední ústava z 6. dub. 1901 má již jen zájem historický (ježto za nového krále platí opět ústava z r. 1888). Srbsko prohlášeno bylo tu za dědičnou konstituční monarchii; zajišťují se práva občanská na širokém základu (tituly šlechtické se neuznávají dle zásady rovnosti občanské); moc zákonodárná měla býti vykonávána za spolupůsobení dvou komor, skupštiny a senátu; mandáty zvolených členův obou komor měl zkoumati kasační soudní dvůr, politická autonomie zákonodárných sborů byla tedy obmezena. Právo volební příslušelo občanům od 21. roku; census pro oprávnění voliti do senátu byl třikráte tak velký, jako pro volební právo voliti do skupštiny. Řádné soudy první inst. měly rozhodovati o tom, má-li kdo náležitosti práva volebního, a bdíti nad správným sestavováním listin voličských. Poslancem skupštiny, jichž mělo být 130, mohl se státi občan od 30 let, znalý čtení a písma a platící dosti vysokou daň státní; volitelni nejsou aktivní úředníci až na výjimky ústavou stanovené, obecní představení a kněží. Mandát trvá